تخته سفید شماره ۱۴۷

تاک

بازی ضرورت دوران کودکی

مینا شاه‌ملکی
کارشناس ارشد علوم تربیتی

● اصطلاح بازی حدود وسیعی از الگوهای رفتاری را دربر می‌گیرد. بااین‌حال تعریف بازی آسان نیست. تعریفی که صاحب‌نظران می‌دهند این است که بازی یک انتخاب آزادانه است، شخصا هدایت می‌شود، ذاتی و درون‌خیز است و کودک را به فعالیت وامی‌دارد و یک مهارت لذت‌بخش است.

به عقیده روان‌شناسان فرانسوی، بازی برای پسران بیشتر وسیله‌ای برای اثبات خود در برابر دیگران است و برای دختران وسیله‌ای برای بودن با دیگران؛ یعنی پسران بیشتر ترجیح می‌دهند در پی یکدیگر بدوند و به جست‌وخیز بپردازند و دخترها بیشتر دوست دارند دور هم گرد آیند و با یکدیگر درددل کنند.

بازی در هر شکل و نوعی، امتداد کودکی به بزرگ‌سالی است و افرادی که در هیچ نوعی از بازی شرکت نمی‌کنند، احتمالا بیشتر از استرس، افسردگی، خستگی و ناراحتی رنج می‌برند.

بازی یک فعالیت تمام‌حرکتی است که بلافاصله پس از تولد انجام می‌شود و به واسطه آن کودکان دنیای فیزیکی، اجتماعی و تخیلشان و روابط خودشان را با آن کشف می‌کنند و به چالش‌های خود پاسخ می‌دهند.

در بازی کودکان می‌آموزند به‌عنوان عضوی مؤثر در جامعه رشد کنند و از طریق بازی خود را بشناسند و در آن عواطف و احساسات و مشکلات خود را نشان دهند.

درواقع بازی عرصه و میدانی است که در آن جسم، فکر و اندیشه، روح و روان به تعادل می‌رسند.

بدون بازی و بدون کودکی که هنوز در وجود تمام ماست، ما همیشه ناقص خواهیم بود و نه‌تنها از نظر جسمانی، بلکه از نظر هوشی، عاطفی و روانی و خلاقیت نیز ناکامل خواهیم بود. بسیاری از والدین وقتی کلمه بازی را می‌شنوند تصوراتی از بازی کودکان در ذهنشان دارند؛ به‌عنوان‌مثال:

خط‌خطی‌کردن، یا به‌پروازدرآوردن بادبادک در هوا. اما باید دانست که بازی چیزی فراتر از آن است که ما می‌بینیم. بازی همیشه بخشی از یادگیری و رشد بوده و شادی و لذت و تفریح را با خود داشته است.

والدین باید وقت زیادی به آن اختصاص بدهند. اکتشاف و یادگیری محور بازی است و یادگیری نامحدودی که در بازی حاصل می‌شود به رشد اجتماعی، شخصی و روانی و همچنین اکتساب مهارت و آگاهی کودک منجر می‌شود، طوری که در سال‌های اولیه کودکی، بازی به‌عنوان جاده بزرگ یادگیری شناخته می‌شود و راه را برای شکوفایی، خلاقیت و تقویت توانایی‌های فردی او باز می‌کند و به‌ویژه در بازی‌های گروهی رعایت قراردادها و مقررات جمعی، سازماندهی و مدیریت، صبر و بردباری و انعطاف‌پذیری در مقابل دیگران و بیش از هر چیز مسئولیت‌پذیری را تمرین می‌کند، ازاین‌رو به‌حق می‌توان گفت بازی کلید یادگیری کودک و بسیار حائز اهمیت است.

حدود و ثغور حقوق شهروندی در آموزش‌وپرورش

حسین ثقفی
کارشناس مسائل آموزش‌وپرورش

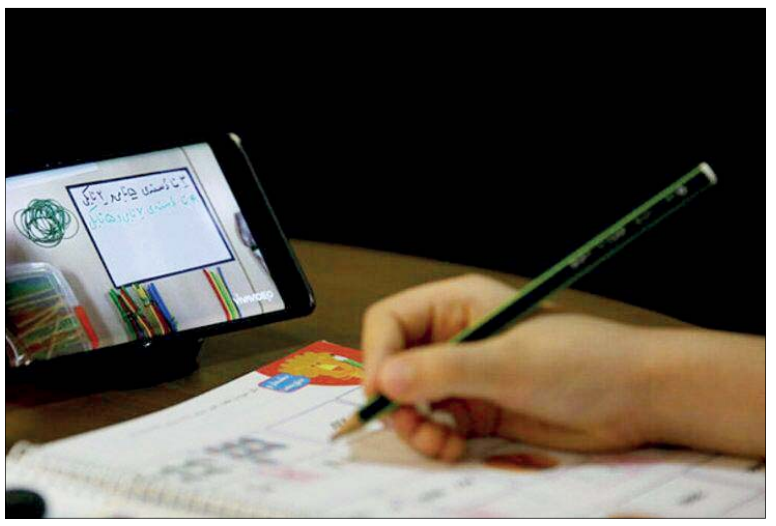

در آذر ۱۳۹۵ریاست محترم جمهور، منشور حقوق شهروندی را به دستگاه‌های اجرائی کشور ابلاغ کرد و از همه دستگاه‌ها خواست که در مدت شش ماه برای توسعه و اصلاح این منشور و توجه بیشتر به حقوق شهروندی، برنامه خود را ارائه دهند و در هر سال نیز موانع و چالش‌های پیش‌روی خود را به نهاد ریاست‌جمهوری منعکس کنند. باید پرسید آیا آموزش‌وپرورش از سال ۹۵ تاکنون گزارشی از وضعیت حقوق شهروندی و اصلاح و توسعه آن به ریاست محترم جمهور ارائه داده است؟

مطابق مواد ۴۴، ۴۵ و ۴۶ منشور حقوق شهروندی افراد می‌توانند در عین آزادی، عضو تشکل‌های صنفی شده و به فعالیت بپردازند. به این معنی که کاستی‌ها، عیوب، نواقص و چالش‌های توسعه‌ای نهاد خود را مطرح کنند و سخن‌شان شنیده شود و به آن پاسخ منطقی داده شود که حمایت نهاد مربوطه از این تشکل‌ها و فعالیت‌های‌شان در حقیقت احترام به سوگند رئیس‌جمهور در برابر قانون اساسی برای اهتمام به آزادی‌های مدنی افراد است. جز این، مطابق منشور حقوق شهروندی در صورت اتهام به فردی، امکان برگزاری دادگاه علنی باید فراهم شود و در صورت نداشتن بضاعت مالی، برای همراهی وکیل به‌طور رایگان برای او، هماهنگی شود. نکته دیگر مربوط به ماده ۱۰۴ منشور است که در آن به‌صراحت، حق تحصیل رایگان برای دانش‌آموزان تا پایان متوسطه دوم را به رسمیت شناخته و به آن به طور صریح اشاره کرده است. (هرچند در قانون اساسی ایران و در قوانین یونسکو نیز این حق برای همه انسان‌ها تعریف شده‌است).

با عنایت به توضیحات فوق و در راستای تحقق حقوق شهروندی، با توجه به عملکرد اخیر آموزش‌وپرورش در برخورد با فعالان صنفی و طرح شاد، نمی‌توان از عملکرد این دستگاه ابراز رضایت کرد و برای آن نمره مقبولی منظور کرد.

باید از سازمان برنامه و بودجه قدردانی کرد که برای تخصیص رتبه‌بندی و شنیدن اعتراض‌های معلمان در اجرای فصل ۱۰ قانون مدیریت، اقدام به دعوت از تشکل‌های وابسته به فرهنگیان کرد و در پایان نیز حکم به محق‌بودن فرهنگیان و اصلاح قانون و احکام داد؛ اما وزارت مربوطه در ماه‌های اخیر با تحدید برخی کانال‌های انتقادی وابسته به خود و اجرای حکم درباره فعالان صنفی تا حد زیادی از اجرای منشور حقوق شهروندی فاصله گرفته است.

آنچه در متن منشور به‌صراحت اشاره شده، این است که همه دستگاه‌ها باید در تلاشی مستمر، زمینه تحقق حقوق مدنی افراد زیرمجموعه خود را در بسترهای گوناگون فرهنگی، اجتماعی و سیاسی فراهم کنند و حتی در برخی موارد با صیانت از حق انتقاد و اعتراض، حصار امنی را برای کارکنان‌شان فراهم کنند تا آنکه هر فرد بدون واهمه از بازداشت و حبس و اخراج به دفاع از حقوق و منافع همکارانش بپردازد و با هشدار و تذکر، ضمن تکوین هویت مدنی خود، دستگاه ذی‌ربط را نیز به سمت عدالت و توجه به مطالبات ذی‌نفعان سوق دهد.

بنابراین مطابق دستور ریاست‌جمهوری در اجرای منشور حقوق شهروندی، هیچ دستگاهی نمی‌تواند با برخورد قهری موجب انسداد فعالان مدنی شود و مسیر خودمحوری را بپیماید؛ بلکه باید هر سال برای تسهیل این‌گونه کنش‌ها به نشست‌هایی با تشکل‌های معلمان بپردازد و با بررسی چالش‌ها و محدودیت‌ها، زمینه بهتر و بیشتر فعالیت افراد را در حوزه‌های مدنی فراهم کند و این آن چیزی است که در اصل سوم قانون اساسی کشور به آن اشاره شده است.

موضوع دیگر که نشان از بی‌توجهی وزارت آموزش‌وپرورش به حقوق شهروندی دارد، آموزش مجازی در بستر طرح شاد است. صراحت قانون در آموزش رایگان تا پایان دوره متوسطه دوم، جای هیچ بحثی ندارد. حال آنکه آموزش مجازی در همان قدم اول نیازمند گوشی تلفن همراه با قابلیت و بهره‌مندی از ترافیک اینترنت با سرعت مقبول برای آحاد دانش‌آموزان کشور است که این موضوع با کاستی‌ها و مشکلات بی‌شماری مواجه است و با دسترسی‌نداشتن ۳۰ درصد دانش‌آموزان به گوشی و اینترنت (در خوش‌بینانه‌ترین حالت) و نبود برنامه‌ریزی دقیق و منسجم برای تأمین ملزومات این نوع آموزش، تعارض روشن با مفاد قانون اساسی و منشور حقوق شهروندی در آموزش رایگان به چشم می‌خورد.

اخبار متعددی از بازارهای فروش گوشی تلفن همراه می‌رسد که خانواده‌های زیادی به خاطر الزام فرزندان‌شان از برنامه شاد، اقدام به خرید تبلت و گوشی کرده‌اند که با وجود بحران کرونا، سبب کدورت و تنش‌هایی در کانون خانواده شده است و این در حالی است که وزارت مربوطه کاملا خود را به نادیدگی و بی‌توجهی به این چالش زده است. در جایی دیگر آقای حاجی‌میرزایی از اینکه با آموزش مجازی موجب درگیری خانواده‌ها با آموزش شده است، اظهار خوشحالی کرده است و این حاکی از نبود شناخت درباره ساحت‌های تعلیم و تربیت و البته وظیفه این دستگاه در تحقق اهداف سند تحول بنیادین است. آموزش‌وپرورش باید زمینه مشارکت خانواده‌ها را در تعلیم و تربیت فرزندان‌شان فراهم آورد؛ نه آنکه آنان را درگیر کند.

در مفهوم «مشارکت»، تسهیل و تفاهم وجود دارد؛ ولی در لفظ «درگیری»، تقابل و تجاوز نمود پیدا می‌کند. در اخباری که منتشر می‌شود، آموزش‌وپرورش با درگیرکردن خانواده‌ها با امر آموزش، سبب شده است تا همدلی و همیاری و کنش‌های ارزشمند خانوادگی جای خود را به تمرد و تحقیر بدهد و گسست‌های ویژه‌ای بین ارکان خانواده و فرزندان ایجاد کند. کوچاندن یکباره خانواده‌ها و فرزندان‌شان به شبکه مجازی آموزشی با ابزار تهدید و الزام، ناخودآگاه موجب تولید عناد و واکنش‌های تند بین افراد می‌شود و حال که طرح شاد در حوزه اجرا با مشکلاتی همراه شده است، دامنه چالش‌های خانوادگی و سرگردانی آنان را بسیار بیشتر کرده است.

به نظر می‌رسد این وانهادگی وظیفه آموزش به خانواده‌ها، هرگز نتواند پیوندی عقلایی بین خانواده و دانش‌آموز و یادگیری ایجاد کند. باز به همین حقیقت می‌رسیم که وزارتخانه در توجه به آموزش رایگان و ایجاد بستری توأم با فهم و مشارکت بهینه غافل مانده است و با ندیدن اصل مدرسه، عوامل آن در یادگیری، شیوه عمودی در آموزش را اتخاذ کرده است؛ شیوه‌ای که خلاف تمرکززدایی است و بیشتر به تمرکزگرایی پافشاری می‌کند. در تحقیقی کوتاه و با تکیه بر آزادی عمل مدارس در یادگیری و آموزش به این نتیجه رسیده‌ایم که رویکرد مدرسه‌محوری در آموزش اثربخشی بیشتری از برنامه شاد داشته است و مدارس تا قبل از اجرای شبکه آموزش مجازی دانش‌آموزان، قدم‌های بیشتر و اثربخش‌تری متناسب با مخاطبان خود در شهر و روستا به انجام رسانده‌اند که رضایتمندی اولیا و دانش‌آموزان از مدرسه و عوامل آن را به طور کلی فراهم کرده است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود وزارت آموزش‌وپرورش در درجه اول به مطالعه دقیق منشور حقوق شهروندی بپردازد و با تطبیق آن با سند تحول بنیادین زمینه توجه به آزادی و دموکراسی بر مبنای قانون را در این وزارتخانه فراهم کند؛ زیرا در غیراین‌صورت، شکاف‌های زیادی بین معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌ها با سیاست‌های انقباضی آموزش‌وپرورش به وجود خواهد آمد که حاصل چنین مشی و منشی، انحطاط زیرساخت‌های تعلیمی و تربیتی در کشور خواهد بود.

«خیر و شر» در مدرسه تلویزیونی سیما

سیدعلی هاشمی
معلم

تا بوده، خیر و شر دو مفهوم متضاد با هم بوده‌اند و انسان‌ها در هر کاری به دنبال خیر و شر آن بوده‌اند؛ نمونه‌اش همین ماجرای عالم‌گیر کرونا. البته شر این ماجرا زیاد بود، اما خیرهایی هم داشت. یکی از جنبه‌های خیر این ماجرا آن بود که بالاخره بخشی از آموزش رسمی و عمومی کشور وارد شبکه آموزش شد.

از همان ابتدای ورود بیماری به ایران، مدارس ازجمله نخستین محل‌های تجمع بودند که تا مدت نامعلومی تعطیل شدند و همین امر باعث شد که مسئولان به فکر چاره برای جلوگیری از توقف آموزش در کشور بیفتند و از میان شیوه‌های مختلف آموزش مجازی و غیرحضوری، قرعه فال آموزش به نام رسانه ملی افتاد.

ازاین‌رو برنامه‌های آموزشی رسانه ملی با عنوان «مدرسه تلویزیونی سیما» از نخستین روزهای تعطیلی مدارس در شبکه‌های «آموزش» و «چهار» سیما پخش شد. اگرچه آغاز پخش برنامه‌های آموزش رسمی از صداوسیما، کاری است که باید آن را به فال نیک گرفت، ولی از همان ابتدا دغدغه کیفیت آموزش‌های ارائه‌شده در این برنامه‌ها برای دبیران و صاحب‌نظران، دغدغه‌ای جدی بود؛ چراکه شیوه انتخاب دبیران برای تدریس در این برنامه‌ها چندان مشخص نبود و بعضی اشتباه‌های فاحش و آشکار در آموزش‌ها این دغدغه را پررنگ‌تر می‌کرد.

در این میان یک اتفاق عجیب در تدریس درس فارسی ۱ (دهم) باعث شد که کلیت و اصل آموزش‌های مدرسه تلویزیونی سیما، حداقل در درس فارسی با پرسشی جدی مواجه شود.

ماجرا از این قرار است که در برنامه تدریس فارسی دهم، در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ۹۹ که به صورت زنده از شبکه آموزش پخش شد، دبیر محترم به تدریس درس شانزدهم کتاب فارسی با عنوان «داستان خیر و شر» پرداختند و این درس را با آب‌وتاب فراوان شرح دادند و وعده تکمیل مبحث را در جلسه بعد هم دادند. این در حالی است که اساسا درس خیر و شر، از دو سال پیش در کتاب فارسی دهم حذف شده و روان‌خوانی «خسرو» جای آن را گرفته است.

حال سؤال این است که این دبیر محترم (که گویا با این تفاسیر، دو سال است رنگ کتاب و کلاس ندیده است) چگونه توانسته بدون کوچک‌ترین مطالعه‌ای خود را شایسته تدریس در رسانه ملی ببیند؟ و سؤال دیگر آن است که چگونه و با چه استانداردهایی، عنان آموزش و تدریس در رسانه ملی به افرادی سپرده می‌شود که کمترین اشراف و آگاهی نسبت به آنچه یاد می‌دهند، ندارند! آیا رسانه ملی کوچک‌ترین تعهدی نسبت به آنچه که به دانش‌آموزان ارائه می‌کند دارد؟ و با توجه به تغییرات متعدد و سالانه کتاب‌های درسی، آیا نباید به صحت دیگر درس‌های آموزش داده‌شده در مدرسه تلویزیونی سیما شک کرد؟

البته این تمام ماجرا نیست. ماجرا زمانی جالب می‌شود که پس از پیگیری از دبیرخانه کشوری زبان و ادبیات فارسی وزارت آموزش‌وپرورش، به این پاسخ می‌رسیم که فیلم پخش‌شده، آرشیوی بوده است. این جمله مصداق بارز عذر بدتر از گناه است؛ چراکه نشان می‌دهد نه مسئولان آموزش‌وپرورش بر محتواهای ارائه‌شده در صداوسیما نظارت می‌کنند و نه مسئولان صداوسیما توجهی به این امر دارند و از سوی دیگر، با قراردادن نشان «زنده» در گوشه تصویر، افکار عمومی را گمراه می‌کنند.

به‌هرحال آنچه باید گفت کوتاه است و روشن. بیماری کرونا و تعطیلی مدارس، هم جنبه‌های خیر داشت و هم شر. شرش را که می‌دانیم، اما خیرش در آن بود که به عمق بی‌توجهی‌ها و سَمبَل‌کاری‌ها در نظام آموزشی، بی‌پرده و عریان پی بردیم.

یادداشت

تصمیم‌های کلان آموزشی و نقض غرض احتمالی

کامل حسینی
معلم

● تدبیر واقع‌گرایانه سودبخش برای یک بازیکن فوتبال که هنوز دوران مصدومیتش را می‌گذراند چیست؟ بدیهی است پذیرفتن واقعیت مصدومیتش؛ اینکه هنوز باید به استراحت بپردازد، حتی اگر بازی‌های مهم و سرنوشت‌سازی را از دست بدهد، زیرا رفتن دوباره به زمین بازی نقض غرضی است برای سلامتی‌اش که بنیان فوتبالش را می‌سازد.

چنین است تصمیم‌های کلان آموزشی از دریچه چشم‌اندازی به نام «پذیرش واقعیت»ها که به مسائل پیش‌رو بنگریم و در غیر این صورت بازگشت به وضعیت پیشین است. در چنین زمان بحرانی‌ای اما در برخی اوقات هم قابل پیش‌بینی و به‌دور از هرگونه پیچیدگی ویژه هستند. و اما دو مفهوم پذیرش واقعیت و نقض غرض در اینجا دقیقا به چه معنا و رخدادهایی معطوف هستند؟ پذیرش واقعیت یعنی آنچه که باید سزاوار توجه و پذیرش ما باشد تهدیدهای یک بیماری هولناک به نام کرونا برای سلامتی ما و سپس پذیرش قرنطینه و دوری از آن جهت حفظ سلامتی یا کاهش آسیب‌های آن است، حتی اگر به قیمت کاهش کمیت و کیفیت آموزشی تمام شود. اما غرض از حقیقتِ نقض غرض در اینجا چه می‌تواند باشد؟ درواقع، مفهوم یا معیار نقض غرض در مبحث ما خود نیز دوباره رابطه نزدیک و تنگاتنگی با مفهوم نخست؛ یعنی پذیرش واقعیت‌ها دارد و حالتی لازم‌وملزوم نسبت به همدیگر پیدا می‌کنند؛ زیرا همان‌طور که بیان شد، لابه‌لای تصمیم‌های اجرائی برای شرایط بحرانی زمانی که پذیرفتیم در برابر تهدید یک واقعیت تهدیدآمیز قرار داریم باید اقدامات و تصمیم‌های مسئولان ذی‌ربط به‌گونه‌ای معطوف به واقعیت‌ها و کمتر به ذهن‌گرایی محض آلوده باشند که حقیقت و اهداف از پیش تعیین‌شده ناشی از «پذیرش واقعیت‌ها» قربانی شتاب‌زدگی فریبنده، تخیل‌ها و حتی لجاجت‌ها نشود.

همه ما آگاهیم که مدتی طولانی است ویروس کرونا موجب نگرانی بسیاری برای سلامتی ما شده است، به‌طوری‌که سبب بستن مدارس و کاهش شدید روند امور آموزشی نه‌تنها در کشور ما، بلکه جهان نیز شده است. بر همین مبنا نگارنده بر این باور است: اکنون باید پذیرفت که تسلط این ویروس و تهدیدش همچنان بر بالای سر ما احساس می‌شود و عامل کندشدن روند آموزشی و علمی شده است. نباید با چندین بهانه جانماندن از درس و جبران مافات درس و دانش یک‌سری تصمیم‌های دیگر عجولانه علت بازگشت و تشدید دوباره بیماری باشد و در یک عبارت از نقض غرض (حفظ سلامتی و جلوگیری از گسترش بیماری) جلوگیری کنیم، حتی اگر دچار افت تحصیلی و آسیب‌های آموزشی شویم، زیرا هنوز ما در زمان گسترش بیماری و احتمال مجدد موج دوم آن قرار داریم. دلیل پذیرش چنین رویکردی آشکار است، زیرا درحال‌حاضر سلامتی گزینه نخست ما شده است و بعدها با کمک خداوند و در صورت تلاش و پیگیری‌های مسئولان، نواقص و آسیب‌های آموزشی را می‌توان با تصمیم‌های مدبرانه از راه‌های مختلفی که در این نوشته مجال پرداختن به آنها وجود ندارد، جبران کرد.

جدول ۳۶۷۵ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- غذای دریایی خوشمزه جنوب کشورمان- صدای یکنواخت ساعت ۲- گلی آپارتمانی- لندهور و بدقواره- بزرگوار ۳- خصلت‌های نیکو- ترکیب نیتروژن و فلز ۴- مرزبان- در نزدیکی- بی‌خبر از خود ۵- غذا در قوطی- متنافر- راه میانبر! ۶- درون دهان- نام چند نفر از پادشاهان فرانسه بود- ثروت و دارایی ۷- رژ لب- برجسته- سنتی اسلامی ۸- خط نابینایان- معشوق- تکراری ۹- گمان و خیال- گرفتاری و مزاحمت- سوره شصت‌وچهارم قرآن ۱۰-پاک از تهمت- درازکردن- تخم‌مرغ انگلیسی ۱۱- دریا- شروع، آغاز- مشاور ۱۲- به درستی که- پسر رستم در شاهنامه- سلاح زنبور ۱۳- ترکیب شیمیایی آب‌دار- جمع مکسر بعد ۱۴- شیر کوهی- موسیقیدان زمان ساسانی- ورزشی گروهی ۱۵- سوگ‌نامه- از ملزومات کلاس درس.

عمودی:

۱- از آلات موسیقی- پسر کوروش هخامنشی- آهار ۲- نوعی حلوا- ناگهان- مهرخورده ۳- برابر- جانشین وضو- اشاره ۴- متحیر- ستاره کم‌پیدا- زخم‌بندی ۵- فهم و شعور- کاخ سلطنتی ۶- مخترع برق- جسارت- فوری ۷- تشکیلات مردمی برای برگزاری جلسات و مراسم مذهبی- خاکستر- دفتر حساب روزانه ۸- پهلوان- هنگام تعارف برای عذرخواهی و اظهار شرمندگی گفته می‌شود- نشانه مصدر جعلی ۹- خبرگزاری ایتالیا- ستاره- غیر قابل تغییر ۱۰- پرهیزکار- پندار- خشک شد بیخ طرب راه... کجاست ۱۱- مقدمه اندیشیدن- به دنبال هم قرارگرفتن ۱۲- کار را باید به او سپرد- آوازه‌خوان- رود آراز ۱۳- برجای بزرگان نتوان زد به گزاف- پرنده‌ای از خانواده گنجشک- حیات ۱۴- پیش‌غذا- ذبح در راه خدا- حرف همراهی ۱۵- اندک- جعبه نمایش قدیمی- مثل و مانند.

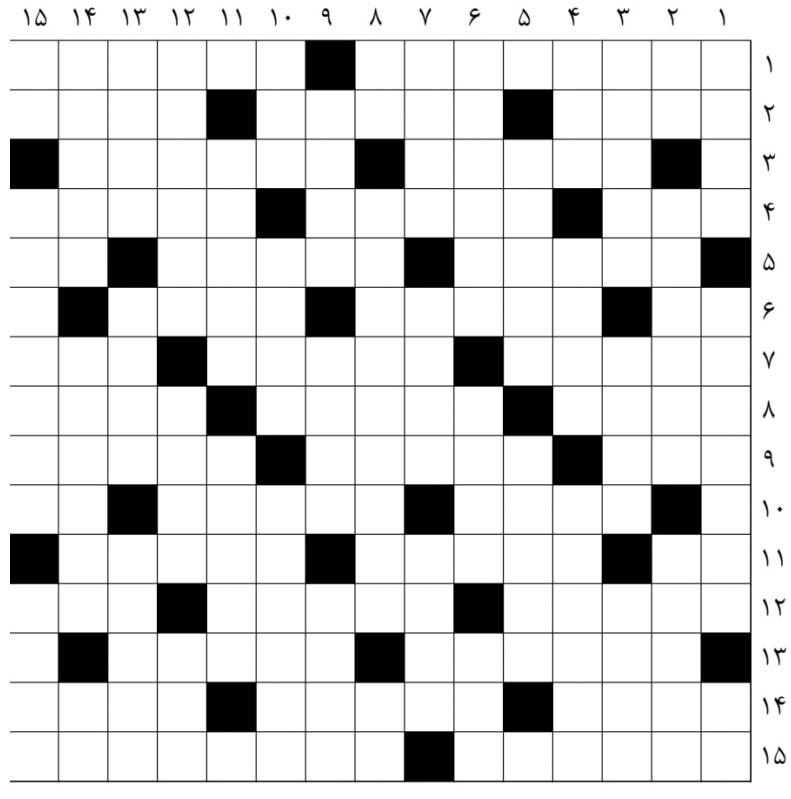

حل سودوکو سخت

۵	۲	۱	۷	۸	۹	۶	۳	۴
۹	۴	۶	۵	۲	۳	۸	۷	۱
۷	۸	۳	۱	۶	۴	۹	۵	۲
۱	۵	۴	۲	۳	۸	۷	۹	۶
۶	۷	۹	۴	۵	۱	۲	۸	۳
۲	۳	۸	۹	۷	۶	۱	۴	۵
۴	۱	۵	۶	۹	۷	۳	۲	۸
۳	۹	۲	۸	۱	۵	۴	۶	۷
۸	۶	۷	۳	۴	۲	۵	۱	۹

حل سودوکو ۲۶۷۰

۶	۹	۵	۳	۷	۸	۲	۱	۴
۳	۲	۱	۹	۵	۴	۸	۶	۷
۴	۷	۸	۲	۱	۶	۳	۵	۹
۵	۴	۹	۱	۸	۲	۶	۷	۳
۲	۶	۷	۵	۴	۳	۹	۸	۱
۱	۸	۳	۶	۹	۷	۴	۲	۵
۷	۳	۲	۴	۶	۵	۱	۹	۸
۹	۵	۴	۸	۲	۱	۷	۳	۶
۸	۱	۶	۷	۳	۹	۵	۴	۲

جدول ۳۶۷۴

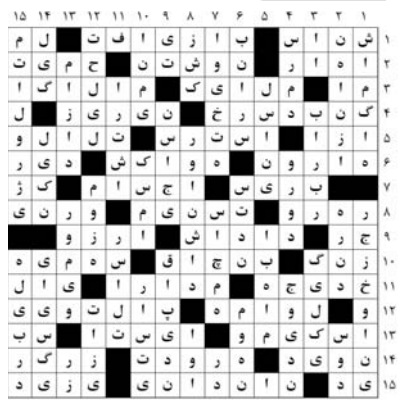

سودوکو سخت ۲۶۷۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۳			۹		۶	۴		
		۴	۷			۶		
	۶			۳				۷
۹					۳			۸
		۵		۷		۳		
۱			۲					۴
۴				۸			۱	
		۸			۵	۹		
		۱	۴		۲			۳

سودوکو ساده ۲۶۷۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

	۸		۱				۴	
		۶						۸
۷		۱	۴		۵	۳		۹
۹					۴		۳	
	۶			۳			۵	
	۳		۸					۴
۲		۴	۵		۹	۷		۳
۸						۱		
	۹				۸		۲	